

ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ

ЗАТВЕРДЖУЮ

В.о. ректора університету

Василь ЛОПУШНЯК

«26» 04 2024 р.

ПРОГРАМА

вступного **фахового** випробування для здобуття
освітнього ступеня **Магістр** за спеціальністю
051 Економіка, 242 Туризм і рекреація

Програма вступного фахового випробування для осіб, які на основі освітнього ступеня бакалавра, магістра, ОКР спеціаліста, вступають на навчання для здобуття ступеня магістра, базується на знаннях, отриманих при вивченні наступних дисциплін:

МІКРОЕКОНОМІКА

Основи економіки. Ефективність використання ресурсів Предмет і функції економічної науки. Рівні економічного аналізу. Визначення: Макроекономіка. Мікроекономіка. Мезоекономіка. Мегаекономіка. Проблема обмеженості ресурсів і необхідності вибору. Межа виробничих можливостей (крива трансформації). Альтернативна вартість. Економічна ефективність. Загальнонаукові методи економічного аналізу. Граничний аналіз. Економічні показники. Номінальні і реальні змінні. Поняття нормативної і позитивної економіки.

Попит, пропозиція та ринковий механізм. Попит і закон попиту. Аналіз змін попиту та величини попиту. Нецінові визначники попиту. Суть та види еластичності попиту. Цінова еластичність попиту і загальний виторг виробника. Економічна інтерпретація значень коефіцієнтів різних видів еластичності попиту Пропозиція і закон пропозиції. Аналіз змін пропозиції та величини пропозиції. Нецінові визначники пропозиції. Цінова еластичність пропозиції. Ринкова рівновага. Визначення рівноважної ціни та рівноважної кількості товару. Надлишок виробника і надлишок споживача. Вплив зміни попиту й пропозиції на рівноважну ціну та рівноважну кількість товару на ринку. Прямий і непрямий вплив держави на ринкову рівновагу. Наслідки запровадження максимальних і мінімальних цін. Аналіз впливу непрямих податків, дотацій і субсидій на ринкове становище покупців і продавців. Чисті втрати суспільства.

Теорія поведінки споживача Корисність в економічній науці і проблема її виміру. Функція корисності. Сукупна і гранична корисність. Закон спадної граничної корисності блага. Сутність раціонального вибору споживача. Поняття «рівноваги споживача». Правило рівноваги споживача за умови споживання набору благ. Криві байдужості (індиферентності) та їх властивості. Коефіцієнт граничної норми заміни (заміщення) благ. Карта кривих байдужості. Бюджетне обмеження та можливості споживача. Рівновага споживача з позицій порядкового (ординалістського) підходу. Реакція споживача на зміну цін товарів і доходу споживача. Модель (крива) «дохід-споживання». Модель (крива) «ціна - споживання».

Теорія виробництва і витрат Параметри функціонування підприємства як мікроекономічної моделі. Суть виробництва. Технологія виробництва. Поняття і параметри виробничої функції. Виробнича функція з одним змінним фактором. Закон спадної граничної продуктивності змінного фактора виробництва. Сукупний, середній та граничний продукт, їх взаємозв'язки. Стадії виробництва. Виробнича функція з двома змінними факторами. Крива виробничої байдужості (ізокванта): поняття і властивості. Лінія однакових витрат виробництва (ізокоста). Правило рівноваги виробника. Економічний і бухгалтерський підходи до визначення витрат виробництва. Явні і неявні витрати виробництва. Економічний, бухгалтерський і нормальний прибуток. Постійні, змінні, сукупні

витрати виробництва. Середні і граничні витрати виробництва у короткостроковому і довгостроковому періодах. Постійний, зростаючий та спадний ефекти масштабу виробництва.

Ринкові структури. Досконала конкуренція, монополія, монополістична конкуренція, олігополія Сутність ринкової структури. Види ринкових структур. Суть, ознаки та умови функціонування ринку досконалої конкуренції. Ефективність ринку досконалої конкуренції. Умови рівноваги фірми-досконалого конкурента у довгостроковому і короткостроковому періодах. Характерні ознаки ринкової структури чистої монополії. Види монополій. Порівняльна оцінка конкурентного та монопольного ринків. Суспільні втрати від діяльності монополіста. Умови рівноваги монополіста у довгостроковому і короткостроковому періодах. Характерні ознаки ринкової структури монополістичної конкуренції. Нецінова конкуренція в умовах монополістичної конкуренції. Умови рівноваги виробника у довгостроковому і короткостроковому періодах. Ефективність монополістичної конкуренції. Особливості організації олігопольного ринку. Види олігополій. Економічні наслідки олігополії.

Рекомендована література

1. Аналітична економіка: макроекономіка і мікроекономіка : підруч. : у 2 кн. / за ред. С. М. Панчишина, П. І. Островерха ; 3-тє вид., виправл. та доп. – Львів : Априорі, 2017. – Кн. 1. – 567 с.

2. Башнянин Г. І. Мікроекономічна теорія : навч. посіб. / Г. І. Башнянин, О. Р. Зав'ялова, О. О. Перепьолкіна. – Львів : «Новий Світ – 2000», 2020. – 391 с.

3. Курс мікроекономіки : навч. посіб. / за ред. С. І. Архієреєва. – Харків : Іванченко І. С., 2019. – 156 с.

4. Мацелюх Н. П. Економічна теорія: політична економія, мікроекономіка, макроекономіка : навч. посіб. / Н. П. Мацелюх, І. А. Максименко, В. В. Мартиненко та ін. ; 2-ге вид. перероб. та доп. – Київ : Видавничий центр «Кафедра», 2017. – 220 с.

5. Мікроекономіка : навч. посіб. / за наук. ред. О. Л. Ануфрієвої. – Івано-Франківськ : «Лілея НВ», 2015. – 348 с.

6. Мікроекономіка. Тренінг-курс : навч. посіб. / [В. П. Решетило, А. Є. Ачкасов, І. А. Островський, С. Б. Тимофієва] ; 2-ге вид., випр. і доп. – Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2017. – 265 с.

МАКРОЕКОНОМІКА

Макроекономічні показники в системі національних рахунків Основні показники системи національних рахунків та методи їх визначення: Валовий внутрішній продукт (ВВП), Валовий національний продукт (ВНП), чистий внутрішній продукт (ЧВП), національний дохід, (НД). Три методи обчислення ВВП. Індеси цін та їх види. Індекс споживчих цін (ІСЦ). Номінальний та реальний ВВП. Дефлятор ВВП. Зведення номінального до реального ВВП. Інфлювання і дефлювання. Кейнсіанські функції споживання і заощадження. Гранична схильність до споживання та до заощадження. Середня схильність до споживання та до заощадження. Чинники споживання та заощадження. Суть та види інвестицій (валові і чисті; реальні і фінансові; короткострокові та довгостро-

кові; прямі і портфельні; венчурні і безризикові. Автономні і похідні (індуковані інвестиції). Мультиплікатор інвестицій. Сукупні видатки. Рівноважний рівень ВВП. Кейнсіанський хрест. Мультиплікатор видатків. Мультиплікатор податків. Інфляційний і рецесійний розриви.

Сукупний попит і сукупна пропозиція Сукупний попит: суть та структура. Цінові та нецінові чинники впливу на сукупний попит. Крива сукупного попиту та її переміщення. Сукупна пропозиція: суть та чинники впливу. Крива сукупної пропозиції та її переміщення. Сукупна пропозиція в короткостроковому та довгостроковому періодах. Рівновага сукупного попиту та сукупної пропозиції у короткостроковому та довгостроковому періодах.

Макроекономічна нестабільність Діловий цикл та його фази (спад, депресія, піднесення, пік). Причини циклічних коливань. Малі, середні та довгі цикли. Інфляція: суть, причини виникнення, види та соціально-економічні наслідки. Рівень та темп інфляції. Антиінфляційна політика: суть та види (активна, пасивна). Безробіття та його види (циклічне, структурне, циклічне). Природна норма безробіття. Рівень безробіття.

Грошовий ринок та банківська система. Монетарна політика держави Грошовий ринок та його агрегати. Попит на гроші. Пропозиція грошей. Простий депозитний мультиплікатор. Рівновага на грошовому ринку. Монетарна політика: суть, цілі та види (політика «дорогих» і «дешевих» грошей. Тема 5. Фіскальна політика: суть, види (дискреційна та недискреційна). Крива Лаффера Фіскальна (бюджетно-податкова) політика. Стимулююча і стримувальна фіскальна політика. Дискреційна та недискреційна фіскальна політика. «Ефект витіснення», вбудовані (автоматичні) стабілізатори. Залежність доходів держави від рівня податків, «крива Лафера».

Економічне зростання: суть та типи (інтенсивний та екстенсивний). Фактори економічного зростання Поняття економічного зростання. Економічне зростання та економічний розвиток. Темпи економічного зростання. Переваги та недоліки економічного зростання. Екстенсивне та інтенсивне економічне зростання. Фактори, що забезпечують економічне зростання.

Людські ресурси та людський розвиток. Сталий людський розвиток. Складові індексу людського розвитку Людські ресурси. Людина як найцінніший, невідновлюваний ресурс. Наукові категорії «трудові ресурси», «кадри», «персонал». Поняття людського розвитку. Сталий людський розвиток. Інституційні рамки дослідження людського розвитку під егідою ООН. Методика розрахунку індексу людського розвитку. Коефіцієнт диференціації індексу розвитку людського потенціалу, коефіцієнт диференціації індексу здоров'я (довголіття), коефіцієнт диференціації індексу освіти.

Соціальна економіка і політика Об'єкти та суб'єкти соціальної політики. Види та інструменти соціальної політики. Державні соціальні стандарти (життєвий мінімум, мінімальна заробітна плата, мінімальна пенсія).

Рекомендована література

1. Аналітична економіка: макроекономіка і мікроекономіка : підруч. : у 2 кн. / за ред. С. М. Панчишина, П. І. Островерха. – 3-тє вид., виправл. та доп. – Л. : Априорі, 2017. – Кн. 1. – 567 с.

2. Базилевич В. Д. Макроекономіка : підруч. / В. Д. Базилевич ; 4-те вид., перероб. і доп. – Київ : Знання, 2018. – 743 с.

3. Макаренко М. Макроекономіка : підруч. / М. І. Макаренко, Т. О. Семеновенко, Ю. М. Петрушенко ; 2-ге вид., переробл. – Суми : Сумський державний університет, 2021. – 307 с.

4. Мацелюх Н. П. Економічна теорія: політична економія, мікроекономіка, макроекономіка : навч. посіб. / Н. П. Мацелюх, І. А. Максименко, В. В. Мартиненко та ін. ; 2-ге вид. перероб. та доп. – Київ : Видавничий центр «Кафедра», 2017. – 220 с.

5. Панчишин С. Макроекономіка : навч. посіб. ; 4 вид., вирпав. та доп. / С. Панчишин. – Львів : Априорі. – 2022. – 524 с.

ЕКОНОМІКА ПІДПРИЄМСТВА

Теоретичні основи поняття «економіка». Ресурси та проблеми вибору в економіці. Предмет науки. Методологічні основи й методи дослідження.

Підприємство як суб'єкт господарювання. Підприємство та його складові. Правові основи функціонування підприємств. Взаємозв'язки й відносини на підприємстві. Складові елементи підприємства. Конкуренція та підприємство.

Матеріально-речові елементи підприємств. Поняття та класифікація ресурсів. Матеріально-технічна база як складова аграрних підприємств і її особливості. Механізація виробництва та її стадії. Рівень механізації та показники використання техніки.

Земельні ресурси підприємств і ефективність їх використання. Земля як специфічний головний засіб виробництва та її особливості. Економічні основи родючості ґрунту. Земельні відносини та їх правова основа. Чинники й мотиви визнання землі як товару. Показники використання землі та шляхи підвищення ефективності її використання.

Виробничі потужності підприємств. Характеристика виробничих фондів. Класифікація основних фондів. Економічна оцінка й забезпеченість фондами. Показники та шляхи покращення використання основних фондів.

Оборотні засоби підприємств. Економічна суть оборотних засобів. Економічна ефективність використання оборотних засобів. Шляхи підвищення ефективності використання оборотних засобів.

Інвестиційна діяльність і капітальні вкладення підприємств. Поняття інвестицій та інвестиційної діяльності. Ефективність інвестицій. Поняття й напрями капітальних вкладень. Методика визначення ефективності капітальних вкладень.

Кадри підприємств і зайнятість. Ринок праці. Рівень використання трудових ресурсів. Умови й резерви підвищення ефективності використання трудових ресурсів. Зайнятість і безробіття. Показники та шляхи покращення використання трудових ресурсів.

Продуктивність праці. Характер праці та її особливості в аграрному секторі. Поняття, суть і показники продуктивності праці. Мотивація й оплата праці. Шляхи підвищення продуктивності праці.

Витрати виробництва та собівартість продукції підприємств. Поняття витрат виробництва і собівартості продукції. Склад витрат виробництва. Класифікація витрат і управління ними на підприємстві. Шляхи зниження собівартості продукції.

Ціни й ціноутворення на продукцію підприємства. Економічна суть і функції ціни. Види й система цін на продукцію аграрних підприємств. Принципи й методи ціноутворення. Ціновий механізм ринкової економіки.

Ефективність діяльності аграрних підприємств. Поняття та суть економічної ефективності. Показники економічної ефективності діяльності підприємств. Рентабельність підприємства.

Економічний ріст підприємства. Економічний ріст і його типи. Суть, поняття й показники інтенсифікації. Науково-технічний прогрес.

Розширене відтворення й нагромадження в підприємствах. Економічна суть і особливості розширеного відтворення. Відтворення валового продукту, трудових ресурсів і основних фондів. Нагромадження та споживання.

Розміщення, концентрація і спеціалізація виробництва. Поняття та суть розміщення виробництва. Суть і значення концентрації виробництва. Спеціалізація підприємства. Методика розрахунку рівня спеціалізації. Показники економічної ефективності спеціалізації.

ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ ЕКОНОМІКИ ТА ЦІНОВА ПОЛІТИКА

Економічна необхідність державного регулювання економіки та його зміст. Поняття механізму державного регулювання ринкової економіки. Поняття держави та її функції. Моделі державного регулювання економіки.

Головні напрями державного регулювання ринкової економіки. Чинники, що визначають рамки державного регулювання економіки. Мета, складові та правові основи реформування аграрних підприємств.

Державні органи управління в системі аграрної економіки. Основні інструменти економічної політики держави. Зміст грошово-кредитного регулювання економіки. Економічна безпека держави та її складові. Чинники, що визначають рамки державного регулювання економіки. Роль місцевих державних адміністрацій у державному регулюванні економіки.

Форми й методи державного регулювання економіки. Прямі й непрямі методи державного регулювання економіки. Правові основи державного регулювання економіки. Адміністративні методи державного регулювання економіки. Особливості податкової та грошово-кредитної державної політики.

Державне регулювання інвестиційної діяльності. Поняття інвестицій та інвестиційної діяльності. Класифікація інвестицій і джерел їх формування. Особливості державного регулювання лізингу.

Державна аграрна політика в Україні. Аграрна політика як складова економічної політики держави. Основні риси державної аграрної політики в Україні. Головні напрями аграрної політики в Україні. Державні соціальні програми як інструмент державного регулювання економіки.

ВНУТРІШНІЙ ЕКОНОМІЧНИЙ МЕХАНІЗМ І ПОТЕНЦІАЛ ПІДПРИЄМСТВА

Внутрішній економічний механізм підприємства: зміст, структура й форми функціонування. Підприємство як система. Сутність і структура внутрішнього економічного механізму підприємства. Організаційні передумови та форми функціонування внутрішнього економічного механізму. Внутрішні ціни й методи їх формування.

Планування діяльності підприємства. Система й порядок планування діяльності на підприємстві. Виробнича програма підприємства та її ресурсне обґрунтування. Планування витрат і прибутку на підприємстві.

Контроль, оцінка, стимулювання діяльності підприємства. Контроль і оцінювання діяльності підприємства. Механізм стимулювання діяльності підприємства. Форми та зміст матеріальної відповідальності за результатами роботи.

Сутність і структура потенціалу підприємства. Потенціал підприємства як економічна категорія. Класифікація видових проявів потенціалу підприємства, його характерні риси. Структура потенціалу підприємства. Загальні підходи щодо формування потенціалу підприємства.

Конкурентоспроможність потенціалу підприємства. Сутність і рівні конкурентоспроможності потенціалу підприємства. Діагностика конкурентних сил. Методи оцінки конкурентоспроможності потенціалу підприємства. Вартість потенціалу та її модифікації. Принципи оцінки потенціалу підприємства.

Методичний інструмент оцінки потенціалу підприємства. Загальна характеристика методичного інструменту оцінки вартості потенціалу підприємства.

Оцінка вартості нерухомого майна. Особливості нерухомого майна як об'єкта оцінки. Оцінка вартості землі. Оцінка вартості будівель і споруд.

Оцінка вартості машин і обладнання. Необхідність і особливості оцінки техніко-технологічного потенціалу підприємства. Класифікація об'єктів оцінки. Методичні підходи до оцінки машин і обладнання.

Оцінка нематеріальних активів. Сутність і класифікація нематеріальних активів підприємства. Особливості оцінки вартості нематеріальних активів.

Оцінка сукупного потенціалу підприємства. Необхідність, особливості та методичні підходи до оцінки вартості бізнесу. Технологія застосування порівняльного підходу до оцінки вартості підприємства.

Прикладні аспекти оцінки потенціалу підприємства. Особливості оцінки потенціалу підприємства для моніторингу поточних можливостей.

СТРАТЕГІЯ ПІДПРИЄМСТВА ТА УПРАВЛІННЯ ВИТРАТАМИ

Стратегія підприємства: поняття, еволюція, концепції. Поняття категорії «стратегія». Стратегія підприємства в контексті її економічної політики. Трактатування «стратегії підприємства». Еволюції концепції стратегії підприємства.

Стратегічний контекст підприємства. Аспекти стратегічного контексту підприємства. Ознаки, зміст і перелік типових стратегічних рішень. Підприємство в ринковому економічному середовищі та його стратегії. Визначення місії підприємства. Формулювання мети та визначення завдань підприємства.

Оцінювання зовнішнього середовища підприємства. Зовнішнє оточення підприємства і його характеристика. Методологія аналізу зовнішнього оточення. Позиції зовнішнього аналізу. Стратегічне позиціонування підприємства в зовнішньому оточенні.

Аналіз стратегічного потенціалу підприємства. Підходи до аналізу внутрішнього середовища підприємства. Зміст аналізу внутрішнього середовища підприємства.

Стратегія бізнесу підприємства. Поняття та призначення стратегії бізнесу підприємства. Типи стратегії бізнесу.

Стратегія диверсифікації діяльності підприємства. Поняття диверсифікації діяльності підприємства. Характеристика типових стратегій диверсифікації діяльності підприємства.

Стратегія зовнішнього розвитку підприємства. Зовнішній розвиток підприємства. Порядок формування стратегії зовнішнього розвитку підприємства.

Корпоративна стратегія підприємства. Поняття та зміст корпоративної стратегії. Характеристика корпоративних стратегій підприємства.

Методи формування стратегії розвитку підприємства. Загальна характеристика методів і методики розробки стратегії підприємства. Матричні методи визначення стратегічного становища.

Альтернативність у стратегічному виборі. Формулювання й аналіз стратегічних альтернатив. Стратегічний вибір діяльності підприємства.

Ризики обраної стратегії підприємства. Поняття ризику стратегії підприємства. Класифікація ризиків стратегії підприємства. Прийнятний ризик стратегії підприємства. Кількісна оцінка показників ризику стратегії підприємства.

Сучасний стан і перспективи розвитку стратегічного управління в Україні. Сучасний стан стратегічного управління в Україні. Перспективи стратегічного управління в Україні.

Теоретичні основи управління витратами: класифікація витрат і методи їх калькулювання й обліку. Зміст поняття «витрати», формування їх структури й основні передумови управління ними на підприємстві. Класифікація витрат з метою управління та методи побудови функції витрат. Методи калькулювання й обліку витрат.

Аналіз, управління витратами. Аналіз релевантної інформації при прийнятті управлінських рішень. Система управління витратами. Функції та побудова системи управління витратами. Формування витрат за місцями й центрами відповідальності.

Бюджетне планування витрат підприємства. Основи бюджетного планування та контролю. Сутність, цілі й організація бюджетування. Порядок

складання та взаємоузгодження бюджетів. Контроль виконання бюджетів і аналіз відхилень.

Контроль витрат підприємства. Облік і звітність як елементи контролю витрат. Роль контролю витрат у підтриманні режиму економії. Методи контролю витрат. Стандарт-костінг і нормативний метод калькулювання. Стимулювання економії ресурсів.

ЕКОНОМІКА ТА ОРГАНІЗАЦІЯ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Інновації: становлення та сучасні системи розвитку. Напрями інноваційного розвитку в світі. Інноваційні ознаки сучасної світової економіки. Розвиток національно-економічних систем за інноваційним типом. Генезис інноваційно-підприємницьких теорій.

Сутнісна характеристика інноваційних процесів. Сутність, об'єкти й суб'єкти інноваційної діяльності. Етапи й моделі інноваційного процесу. Класифікація інновацій. Життєвий цикл інновацій в АПК.

Особливості процесу створення та формування попиту на інновації. Ринок інновацій. Інноваційна пропозиція й інноваційний попит. Конкуренція й формування реальних нововведень. Фактори формування конкурентних переваг нововведень. Реальна конкуренція та формування реальних нововведень.

Інноваційна політика підприємства та політика створення нового товару. Формування підприємств-інноваторів і їх стратегія. Венчурні фонди й венчурне підприємництво. Засади інноваційної політики підприємств і механізм її формування. Інноваційна товарна політика й модернізація товару. Політика створення нового товару й утвердження його на ринку.

Оновлення техніко-технологічної бази підприємства. Засади оцінки техніко-технологічної бази підприємства. Засади підвищення технічного рівня виробництва. Підвищення технічного рівня виробництва. Оціночні показники техніко-технологічного стану підприємства.

Система управління інноваційними процесами. Освіта в системі інноваційного процесу. Управління наукою в системі інноваційного процесу. Формування інноваційних проектів. Організація управління інноваційними проектами. Проектування інновацій на підприємстві.

Сучасні організаційні форми інноваційної діяльності. Науково-технічні й організаційні форми реалізації інновацій. Ліцензія й науково-технічний розвиток. Інноваційні впровадження та система інноваційних послуг. Інноваційні фонди та венчурне підприємництво.

Фінансування інноваційних процесів. Фінанси в системі економіки інноваційного типу. Сутність фінансування інновацій. Інноваційні капіталовкладення та джерела фінансування інновацій. Економічне обґрунтування фінансування інноваційного проекту на підприємстві.

Державне регулювання інновацій і ризики. Роль держави в розвитку економіки за інноваційним типом. Методи державного регулювання інновацій. Система державного регулювання інновацій в Україні. Логіка державного регулювання інновацій.

Стимулювання інноваційної діяльності. Мотивації інноваційної діяльності науковців і працівників підприємств. Інтереси в системі інноваційної діяльності. Стимули та стимулювання інноваційної діяльності. Методи стимулювання творчої активності персоналу.

Моніторинг інновацій і економіки в Україні. Технології і чутливість економіки. Інертність упровадження інновацій та інфляція. Пріоритети інноваційного прориву в Україні. Засади моніторингу новацій на підприємстві. Моніторинг інформаційної бази для формування інноваційного проєкту на підприємстві. Моніторинг реалізації інноваційного проєкту підприємства.

Комплексне оцінювання інноваційної діяльності аграрного сектору. Основні принципи вимірювання ефективності інноваційної діяльності. Основні показники економічної ефективності інноваційних проєктів. Економічне оцінювання соціальних результатів інноваційної діяльності.

Рекомендована література:

1. Артамонова Н. С., Акулюшина М. О. Управління витратами : навч. посіб. Київ, 2018. 116 с.
2. Бойчик І. М. Економіка підприємства : підруч. Київ : Кондор-Видавництво, 2016. 378 с.
3. Гетьман О. О., Шаповал В. М. Економіка підприємства : навч. посібник. 2-ге вид. Київ : Центр учбової літератури, 2010. 488 с.
4. Гриньова В. М. Організація виробництва : навч. посіб. Київ : Знання, 2009. 582 с.
5. Гринчуцький В. І., Карапетян Е. Т., Погріщук Б. В. Економіка підприємства : підруч. Київ : Центр навчальної літератури, 2020. 304 с.
6. Дідківська Л. І. Державне регулювання економіки : навч. посіб. Київ : Патерик, 2014. 119 с.
7. Дідик А. М. Економічна безпека підприємства : підруч. Львів : Львівська політехніка, 2019. 624 с.
8. Економіка підприємства : підруч. / за заг. ред. Л. Л. Ковальської та І. В. Кривов'язюка. Київ : Кондор, 2020. 620 с.
9. Завадських Г. М. Регіональна економіка : навч. посіб. 1 вид. Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2015. 556 с.
10. Терещенко В. К., Морозюк Н. В. Соціально-економічний розвиток сільських територій : навч.-метод. посіб. для студентів економічного факультету. Київ : ЦП «Компринт», 2014. 154 с.
11. Гуторов О. І., Ярута М. Ю., Сисоєва С. І. Економіка та організація інноваційної діяльності. Харк. нац. аграр. ун-т ім. В. В. Докучаєва. Харків, 2019. 227 с.
12. Касянова Н. В., Солоха Д. В., Морєва В. В., Белякова О. В., Баклай О. В. Потенціал підприємства: формування та використання : підручник. 2-ге перероб. та доповн. Київ : Центр учбової літератури, 2013. 248 с.
13. Лактіонова О. А. Навчальний посібник з дисципліни «Інвестування». Вінниця: «Донецький національний університет імені Василя Стуса», 2019. 256 с.

14. Левченко Ю. Г. Економіка та організація інноваційної діяльності : навч. посіб. Київ : Кондор, 2018. 448 с.
15. Сабадирьова А. Л., Бабій О. М., Куклінова Т. В., Салавеліс Д. Є. Потенціал і розвиток підприємства : навч. посіб. Одеса : ОНЕУ, 2013. 343 с.
16. Строкович Г. В. Стратегія підприємства : навч. посіб. Нар. укр. акад. Харків : Вид-во НУА, 2011. 180 с.
17. Тебенко В. М. Економіка та організація інноваційної діяльності : навч. посіб. 1 вид. Вид-во: Видавничо-поліграфічний центр «Люкс». 2014. 302 с.
18. Телятник С. В. Економіка та організація виробництва : навч. посіб. Харк. нац. акад. міськ. госп-ва. Харків : ХНАМГ, 2011. 205 с.
19. Третяк Г. С., Бліщук К. М. Державне регулювання економіки та економічна політика : навч. посіб. Львів : ЛРІДУ НАДУ, 2011. 128 с.
20. Яркіна Н. М. Економіка підприємства : навч. посіб. Вид. 2-ге перероб. і доп. Київ : Видавництво Ліра-К, 2017. 600 с.

СИСТЕМА МІЖНАРОДНИХ ЕКОНОМІЧНИХ ВІДНОСИН

Міжнародна економічна система Міжнародна економічна система
 Міжнародна економічна система: сутність та її елементи. Міжнародний поділ праці. Чинники розвитку міжнародного поділу праці. Світове господарство. Основні тенденції міжнародного поділу праці. Проблеми участі України у міжнародному поділу праці. Міжнародні економічні відносини, суб'єкти, об'єкти, та структурні рівні (підприємства, міждержавний, регіональний, світовий) міжнародних економічних відносин. Рівні МЕВ. Класифікація МЕВ. Міжнародне економічне співробітництво. Об'єкти МЕВ. Суб'єкти МЕВ. Форми МЕВ. Форми міжнародних економічних відносин. Міжнародна торгівля товарами, послугами, міжнародний рух капіталу, міжнародна міграція робочої сили, міжнародне науково-технічне співробітництво, міжнародні валютні та фінансово-кредитні відносини, міжнародна економічна інтеграція. Міжнародна торгівля. Особливості світового ринку. Міжнародний рух капіталу. Основні форми вивозу капіталу. Міжнародна міграція робочої сили. Міжнародний обмін технологіями. Міжнародні валютні відносини. Міжнародні кредитні відносини. Суб'єкти (кредитори й позичальники) міжнародних кредитних відносин. Інтернаціоналізація господарського життя. Міжнародна економічна інтеграція. Європейська асоціація вільної торгівлі (ЄАВТ). Програма ЄЕС. Інтеграційна програма ЄАВТ. Зона вільної торгівлі. Митний союз. Загальний ринок. Економічний союз.

Міжнародна торгівля товарами та послугами Теорії міжнародної торгівлі (докласичні теорії міжнародної торгівлі, класичні теорії, неокласичні та альтернативні). Докласичні теорії міжнародної торгівлі. Меркантилізм. Неомеркантилізм. Класичні теорії зовнішньої торгівлі. Теорія абсолютних переваг. Наукові погляди А. Сміта. Теорія порівняльних переваг. Наукові погляди Д. Рікардо Переваги теорії порівняльних переваг. Теорія розміру країни. Теорія співвідношення факторів виробництва. Теорія вирівнювання цін на фактори виробництва. “Парадокс Леонтьєва”. Теорія життєвого циклу товару. Теорія подібності країн або теорія перехресного попиту (теорія Б. Ліндера). Теорія

конкурентних переваг М. Портера. Головні детермінанти конкурентної переваги країни. Особливості сучасної міжнародної торгівлі. Монополія покупця (монополсонія). Форми міжнародної торгівлі (традиційна (проста), торгівля за кооперацією, компенсаційна (зустрічна), оренда (лізинг), звичайна, за режимом найбільшого сприяння, преференційна, дискримінаційна. Угоди про розподіл продукції. Мета і характер угод зустрічної торгівлі. Основні види зустрічних угод. Бартерні угоди. Торгові компенсаційні угоди. Промислові компенсаційні угоди. Торгова компенсація. Товарообмінні і компенсаційні угоди на безвалютній основі. Компенсаційні угоди на основі угод про промислове співробітництво. Компенсаційні угоди на комерційній основі. Угоди з одночасно поставкою. Бартерні угоди. Прямі компенсаційні угоди. Товарообмінні угоди з тривалими термінами здійснення. Загальні (глобальні) угоди. Угоди на основі листів зобов'язань. Компенсаційні угоди на комерційній основі. Короткотермінові компенсаційні угоди. Угоди з частковою компенсацією. Угоди з повною компенсацією. Трьохстороння компенсаційна угода. Дострокові або авансові закупівлі. Угоди типу «switch». Зустрічна торгівля в рамках промислового співробітництва. Співробітництво на компенсаційній основі. Методи міжнародної торгівлі товарами. Міжнародна торгівля на підставі прямих зв'язків між контрагентами та через організовані товарні ринки (біржі, аукціони) Прямий метод організації експортно-імпортних операцій. Переваги прямого методу. Непрямий метод організації експортно-імпортних операцій. Торгівля через посередників (торговельні компанії та інші посередницькі фірми). Прямий експорт. Непрямий експорт. Транзитна торгівля. Прямий імпорт. Непрямий експорт. Міжнародна торгівля через організовані товарні ринки. Міжнародна біржова торгівля. Функції товарних бірж. Вимоги до біржового товару. Найбільші міжнародні товарні біржі у світі. Головні міжнародні центри біржової торгівлі. Міжнародні товарні аукціони. Аукціонний товар. Товарна спеціалізація найважливіших міжнародних аукціонних центрів. Головні етапи проведення міжнародного аукціону.

Міжнародна трудова міграція. Світовий ринок праці Поняття міжнародної міграції робочої сили. Зовнішня і внутрішня міграція робочої сили. Міжнародна міграція робочої сили: еміграція, іміграція, рееміграція Поняття еміграції, іміграції та рееміграції. Ринок робочої сили. Основні ринки робочої сили у світі. “Відтік мізків”. Міграційна політика. Основні інструменти регулювання імміграційних процесів. Обмеження особистого характеру для мігрантів. Кількісне квотування. Економічне регулювання міграції. Часові обмеження. Географічні пріоритети та заборони. Основні причини, напрямки та закономірності міжнародної міграції робочої сили. Міжнародні центри тяжіння робочої сили. Країни походження трудової міграції. Соціально-економічні наслідки міжнародної міграції робочої сили: країни-реципієнти, країни-донори Причини міжнародної міграції робочої сили. Етапи розвитку міжнародної міграції робочої сили. Головні напрямки міжнародної міграції робочої сили. Мотивація у країнах-реципієнтах (країнах-акцепторах). Наслідки міграції для країн-акцепторів. Мотивація у країнах-донорах. Наслідки для країн-донорів. Світовий ринок праці: сутність та специфіка, функції та сегменти. Географічна та галузева структура світового ринку праці. Поняття та форми неформальної зайнятості

у світовому ринку праці. Регулювання міжнародної міграції праці: рівні (національний, міжнародний), методи (економічні, адміністративні, інституційні). Міжнародна організація праці в глобальній системі регулювання трудової міграції Світовий (міжнародний) ринок праці. Шляхи формування міжнародного ринку праці.

Міжнародні валютно-фінансові та кредитні відносини. Валюта: поняття, типи та види. Резервні валюти. Валютний курс та валютне котирування. Фактори впливу на валютний курс. Валютні режими. Паритет купівельної спроможності валют. Валютна система. Типи валютних систем: національна, регіональна, світова. Еволюція світової валютної системи. Європейська валютна система. Світова валютно-фінансова система. Валютна система. Національна, регіональна і світова валютні системи. Європейська валютна система (ЄВС). Світовий валютний ринок: сутність, функції, структура, суб'єкти. Поняття та види валютних операцій (поточні валютні операції, відкриття та ведення валютних рахунків, неторгові операції, операції зі залучення та розміщення валютних коштів, конверсійні операції, строкові операції). Валютне регулювання, його види. Валютна політика та її інструменти (валютна інтервенція, валютний демпінг, дисконтна політика, ревальвація і девальвація, валютні обмеження).

Рекомендована література:

1. Гребельник О. П. Основи зовнішньоекономічної діяльності. 5-те вид. переробл. та доповн. : підручник / О. П. Гребельник. – К. : Центр учбової літератури, 2018. – 336 с.
2. Зовнішньоекономічна діяльність підприємств : навч. посіб. / Ю. Г. Козак (ред.), Н. С. Логвінова (ред.), М. А. Заєць (ред.) та ін. – 4-те вид., перероб. та доп. – К. : Освіта України, 2012. – 272 с.
3. ІНКОТЕРМС 2020. Правила МТП з використання термінів для внутрішньої та міжнародної торгівлі. – К. : ІСС, 2021. – 392 с.
4. Ковтун О. І. Глобальна економіка : підручник / О. І. Ковтун, П. О. Куцик, Г. І. Башнянин; [за заг. ред. О. І. Ковтуна]. - Львів : ЛКА, 2014. - 704 с.
5. Козак Ю. Г. Міжнародна торгівля : підручник / Ю. Г. Козак. – К. : ЦУЛ, 2019. – 512 с.
6. Куцик П. О. Глобальна економіка : принципи становлення, функціонування, регулювання та розвитку : [монографія] / П. О. Куцик, О. І. Ковтун, Г. І. Башнянин. - Львів : ЛКА, 2015. - 594 с.
7. Полякова Ю. В. Глобальна економіка: підручник [за заг. ред. Д. Антонока, І. Бабець, А. Мокія]. – Запоріжжя: Видавець ФОП Мокшанов В. В., 2017. 612 с.
8. Полякова Ю. В. Міжнародні митні регулятори. Опорний конспект лекцій для студентів напрямів підготовки “МЕВ” та “Міжнародна економіка”, спец. “МЕВ” (ОПП “МЕВ”) та “Економіка” (ОПП “Міжнародна економіка”). - Львів: ЛТЕУ, 2019. – 40 с.
9. Шевчук В. О. Міжнародна економіка: теорія і практика: підручник / В. О. Шевчук. – К. : Знання, 2008. – 663 с.
10. Шевчук В. О. Фіскальна політика країн Центральної і Східної Європи:

євроінтеграційні виклики : монографія / В. О. Шевчук, Р. І. Копич. – Львів: ПА-ЇС, 2011. – 544 с.

11. International Chamber of Commerce (ICC) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://icc.undp.org>.

12. The Global Competitiveness Report [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.weforum.org/reports>.

13. World Trade Report [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.wto.org>.

Оцінювання вступного фахового випробування для здобуття освітнього ступеня Магістр проводиться за 200-бальною шкалою (від 100 до 200 балів):

- питання 1–2 оцінюються максимально по 10 балів кожне;
- питання 3–4 оцінюються максимально по 20 балів кожне;
- питання 5 оцінюються максимально у 40 балів.

За повну та правильну відповідь на всі запитання вступник може набрати максимально 200 балів (за 200-бальною шкалою).

При цьому до участі в конкурсному відборі допускаються особи, які отримали за результатами вступного фахового випробування не менше 140 балів.

Критерії оцінювання відповідей на питання фахового вступного випробування:

- відповідь у 90–100% від кількості балів оцінюється, якщо вступник у повному обсязі розкрив зміст питання; здатен формувати висновки й узагальнення, вільно оперувати фактами та відомостями; правильно розв'язав завдання;
- відповідь у 70–80% від кількості балів оцінюється, якщо вступник достатньо повно розкрив зміст відповіді, але при викладанні деяких аспектів не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки; правильно розв'язав завдання, але допустив незначні неточності;
- відповідь у 50–60% від кількості балів оцінюється, якщо вступник у цілому розкрив основний зміст питання, але без обґрунтування та аргументації, допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки; завдання розв'язав не повністю;
- відповідь до 50% від кількості балів оцінюється, якщо вступник недостатньо розкрив зміст теоретичних питань і практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності; завдання розв'язав частково або неправильно.

Програму розглянуто на засіданні Приймальної комісії ЛНУП
(протокол №11 від 26.04.2024 р.)